

ضرورت اجتناب از نظارت مالی پوپولیستی

جواد فاضلی‌نژاد و حسن مبیاد - دانشجویان دکترای حقوق عمومی



مسئله «مشارکت» به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های آیینی حکمرانی مالی خوب به‌طورکلی و نظارت مالی بر بودجه به‌طور خاص، یکی از مهم‌ترین اصول نظارت مالی در نظام‌های مردم‌سالار است. به‌طور ساده مشارکت به معنای همکاری آحاد شهروندان، سازمان‌های مردم‌نهاد و مؤسسات درون نظارتی قوه مجریه با پارلمان و مؤسسات عالی حسابرسی (دیوان محاسبات) در امر نظارت بر بودجه است. در پی گسترش رسانه‌های اجتماعی و ایجاد بستر مناسب برای مشارکت عامه مردم در مسئله نظارت بر بودجه (بی‌ت‌المال)، به‌جرت می‌توان گفت مسئله فیش‌های حقوقی نجومی به‌عنوان اولین نمود فعالانه این نوع از مشارکت در نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران است. مسئله نظارت مالی پوپولیستی آسیبی است که ممکن است نظام نظارت مالی کشور در پی مشارکت شهروندان، به

آن گرفتار شود که در این مقال مختصراً به بررسی ابعاد آن می‌پردازیم:

وضعیت نه‌چندان مطلوب نظارت بر بودجه که امروزه آثار آن در سطحی‌ترین و کم‌اهمیت‌ترین موضوع نظارت مالی (دریافت‌های پرسنلی) تبلور پیدا کرده است، محصول کاستی‌های متعدد ساختاری، ماهوی و رویه‌ای در امر نظارت بر بودجه است. در مقطع زمانی کنونی که براساس قانون دیوان محاسبات، هنگامه انتخاب رئیس، دادستان و اعضای هیات‌های مستشاری دیوان محاسبات توسط مجلس است؛ ایجاد تغییرات گسترده در مقامات مذکور توسط مجلس شورای اسلامی شاید سریع‌ترین و آسان‌ترین واکنش نمایندگان مجلس در مقام پاسخ‌گویی به موکلان خود در موضوع انتشار فیش‌های حقوقی نجومی باشد. اما این (به‌ظاهر) راهکار بدون تفکر و آسیب‌شناسی موضوع محوری نظارت مالی در ابعاد مختلف ساختاری، ماهوی و رویه‌ای آن، چیزی جز پاک‌کردن صورت مسئله نیست. از حیث ساختاری، همان‌طور که بیان شد دیوان محاسبات یک سازمان تخصصی و فنی برای نظارت بر بودجه است. از نهادی با چنین رسالتی انتظار می‌رود دارای نیروها و در صدر آنان مدیران کارآمد،

فنی و تخصصی باشد. با وجود این، قانون‌گذار در ارتباط با شرایط لازم برای انتخاب مدیران دیوان نه‌تنها هیچ‌گونه ویژگی و شرایط خاص و تخصصی‌ای پیش‌بینی نکرده، بلکه حتی درباره انتخاب رئیس و دادستان دیوان هیچ‌گونه شرطی (چه عمومی و چه اختصاصی) پیش‌بینی نشده است. در چنین فضایی که صرفاً نگاه و رویکرد سیاسی نمایندگان و به‌خصوص رئیس مجلس و اعضای کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات، ملأ و معیار قطعی برای انتخاب مدیران طراز اول دیوان است؛ چه تفاوتی می‌کند که کدام تخصص در میان باشد؛ جغرافیای شهری یا کشاورزی؟

از منظر ماهوی، دیرزمانی است که در غالب مؤسسات عالی حسابرسی کشورهای جهان متأثر از نظام نوین مدیریت دولتی و متناسب با سطح پیشرفت و توسعه‌یافتگی آنان، حسابرسی عملکرد به‌عنوان ابزار اصلی استفاده‌شده این مؤسسات در ارزیابی چگونگی هزینه‌کرد منابع عمومی با به‌کاربردن سه معیار کارایی، اثربخشی و صرفه اقتصادی، جایگزین انواع سنتی حسابرسی ازجمله حسابرسی رعایت‌شده است. در این نوع نظام حسابرسی که به موازات اعمال بودجه‌ریزی عملیاتی

در سطح مؤسسات عالی حسابرسی اجرا می‌شود، تمرکز بر معیارهای سه‌گانه فوق در ارزیابی اقدامات و فعالیت‌های مدیران دولتی، نظارت بر پرداختی‌های پرسنلی کمترین اهمیت را دارد. آسیبی جدی که ممکن است در مسئله انتشار فیش‌های حقوقی گریبان نهاد دیوان محاسبات را بگیرد، تقلیل و فروکاستن اهمیت و اعتبار رسالت و کارکرد دیوان محاسبات از انجام حسابرسی عملکرد و ارزیابی و بررسی فعالیت‌های بخش عمومی (در جهت سوق‌دادن دولت به مسیر حکمرانی کارآمد و ارزان)، به سندرسی و بررسی صرف رعایت قوانین و مقررات در پرداخت‌های پرسنلی است. هرچند نظارت بر امر پرداخت‌های پرسنلی و دریافت‌های خلاف قانون مدیران دولتی از وظایف دیوان محاسبات بوده و باید به صورت جدی به آن بپردازد، اما اختصاص اولویت کاری دیوان محاسبات به مسئله پرداخت‌های پرسنلی و بی‌توجهی به سایر ابعاد مهم نظارت بر بودجه، غفلتی است که هرچند ممکن است عموم مردم حساسیتی نسبت به آن نداشته باشند، اما بر اهل نظر این مهم پوشیده نیست.

از نظر آیینی، شفافیت، موضوعی محوری در امر نظارت مالی به شمار می‌رود. ارائه‌نکردن مستمر

گزارش‌های حسابرسی و رسیدگی نکردن دیوان محاسبات به مجلس شورای اسلامی و همچنین عموم شهروندان از جمله دلایلی است که امروزه افکار عمومی از عملکرد دیوان محاسبات انتقاد می‌کنند. مسئله‌ای که امروزه توجه افکار عمومی را به خود جلب کرده و در فضای رسانه‌ای و تخصصی کشور کمتر به آن پرداخته می‌شود، بحث نتیجه و اثر رسیدگی‌های دیوان محاسبات کشور است. شاید افکار عمومی کمتر از این موضوع باخبر باشند، اما اهل فن مطلع‌اند که صرفاً تا صد یک پرونده مالی و محاسباتی درون آن نهاد رسیدگی شده، به‌طوری‌که توسط هیات‌های مستشاری رأی صادر، به وسیله حاکم شرع منتخب رئیس قوه قضائیه به‌عنوان مرجع تجدیدنظر، آرا قطعی و نهایی و در نهایت توسط دادستان دیوان اجرا می‌شود. در غالب مؤسسات عالی حسابرسی که دارای سیستم قضائی هستند، فرایند رسیدگی تا

صدور رأی به صورت غیرعلنی و محرمانه صورت می‌گیرد. اما زمانی که رأی قطعی و نهایی صادر شد، عموم شهروندان جامعه این حق را دارند تا از نتیجه رسیدگی‌ها و تخلفات صورت‌گرفته مطلع شوند. در این راستا انتشار آرای محکمه به‌عنوان تأثیرگذارترین بخش قضائی (شبه‌قضائی) دیوان محاسبات می‌تواند گام مهمی در ارتقای شفافیت رسیدگی در دیوان محاسبات و اقناع افکار عمومی جامعه درخصوص نتیجه رسیدگی باشد.

در نهایت باید گفت انجام اصلاحات ساختاری، ماهیتی و رویه‌ای در دیوان محاسبات به دلایل مختلف ازجمله درگیرشدن با کانون‌های فساد و قدرت، مقاومت‌های داخل‌سازمانی و... دارای تبعات و هزینه‌های زیادی است که با توجه به سطحی‌نگری فضای رسانه‌ای کشور در بحث فیش‌های حقوقی و توجه‌نکردن مجلس شورای اسلامی به اندازه لازم به اهمیت جایگاه مسئله نظارت مالی و جایگاه دیوان محاسبات که در موضع‌گیری‌های اخیر آنان و همچنین بیشتر گزینه‌های مطرح برای تصدی پست‌های کلیدی این نهاد متبلور است، نمی‌توان امید چندانی به انجام این اصلاحات در آینده نزدیک داشت.

خبر

عضوهایت‌مدیره گروه سیمان غدیر:

تصمیم خسروناج درباره سیمان فسادآور است

● ایلنا: در اقتصاد هر نوع رانت و سهمیه‌بندی باعث به‌وجودآمدن فساد خواهد شد. صادرات باید براساس توانایی و قدرت شرکت‌ها باشد نه به‌دلیل قرارگرفتن در مرزهای غربی کشور یا داشتن رانت خاص. مجتبی خسروناج در نشست خبری هفته قبل خود درباره صادرات سیمان به عراق، اعلام کرد فقط کارخانه‌هایی که در غرب کشور قرار دارند، مجاز هستند به عراق سیمان صادر کنند. دراین‌باره عضو هیات‌مدیره شرکت توسعه سرمایه و صنعت غدیر با غیرحرفه‌ای‌دانستن اظهارات معاون وزیر صنعت درباره صادرات سیمان به عراق، گفت: صحبت‌های آقای خسروناج خلاف قانون بوده و برای فعالان اقتصادی و صادرکنندگان عجیب است. صفاکیش ادامه داد: براساس ماده ۱۰۴ برنامه پنجم که در برنامه ششم نیز وجود دارد، صادرات کالا هیچ محدودیتی ندارد و هر فرد حقیقی و حقوقی می‌تواند کالای خود را بدون محدودیت و سهمیه‌بندی‌ای صادر کند؛ اما معاون وزیر با انتخاب چند کارخانه سیمان که در غرب کشور قرار دارند، سبب شده در این صنعت فساد ایجاد شود. او افزود: در اقتصاد هر نوع رانت و سهمیه‌بندی باعث به‌وجودآمدن فساد خواهد شد. صادرات باید براساس توانایی و قدرت شرکت‌ها باشد نه به‌دلیل قرارگرفتن در مرزهای غربی کشور یا داشتن رانت خاص. صفاکیش ادامه داد: سال گذشته شرکت سیمان سپاهان بیشترین میزان صادرات کلینکر را با بهترین کیفیت و بالاترین قیمت به عراق داشت و اکنون این منطقی نیست که این شرکت را به‌دلیل عرضه کالای باکیفیت و اینکه در مرکز کشور قرار دارند از این درآمد صادراتی محروم کنیم. او تصریح کرد: ما برای حضور فعال‌تر در بازار عراق تصمیم داشتیم دستگاه آسیاب را در عراق مستقر کنیم؛ اما با توجه به صحبت‌های اخیر آقای خسروناج مبنی بر سهمیه‌بندی کارخانه‌ها برای صادرات، این پروژه را متوقف کردیم، زیرا ما اگر بخواهیم با توجه به صحبت‌های معاون وزیر صنعت عمل کنیم، نمی‌توانیم کلینکرهایی را که تولید کارخانجات خودمان است، در عراق مصرف کنیم. او در پایان تصریح کرد: پیشنهاد ما به وزارتخانه این است که کف قیمت صادراتی برای بازار عراق تعیین کند و میزان صادرات را در هر ماه مشخص اعلام کند و بعد اجازه دهند شرکت‌ها برای به‌دست‌آوردن این بازار با توجه به شرایط ذکرشده با یکدیگر رقابت کنند.

گذر

عربستان ۱۵ فروند نفت‌کش غول پیکر می‌خرد

● اپرنا: شرکت ملی کشتی‌رانی عربستان و شرکت سرمایه‌گذاری‌های نفتی عرب، توافق‌نامه ایجاد صندوق مشترک با سرمایه یک‌ونیم‌میلیارد دلار و با هدف خرید ۱۵ فروند نفت‌کش غول پیکر با مالکیت عربستان را منعقد کردند. به‌گزارش خبرگزاری فرانسه، این توافق‌نامه یکشنبه‌شب میان دو شرکت مذکور در ریاض منعقد شد و ۱۰ سال اعتبار خواهد داشت. شرکت سرمایه‌گذاری‌های نفتی عرب که بانک توسعه ۱۰ کشور عربی صادرکننده نفت است، ۸۵ درصد از سرمایه لازم را تأمین می‌کند و شرکت ملی کشتی‌رانی عربستان ۱۵ درصد باقی‌مانده را بر عهده گرفته است. شرکت ملی کشتی‌رانی عربستان در سال ۱۹۷۸ تأسیس شد و مالک ۸۳ فروند نفت‌کش از جمله ۳۶ نفت‌کش غول‌پیکر است. خالد الفالح، وزیر انرژی عربستان، اعلام کرد این صندوق گامی برای تبدیل‌شدن عربستان به کانون لجستیکی منطقه‌ای خواهد بود. او درعین‌حال گزارش‌های منتشرشده مبنی بر این را که خرید نفت‌کش‌های مذکور نشانه قصد عربستان برای افزایش تولید نفت خام است، تکذیب کرد.

خبر ویژه

مدیرعامل سایپا:

قرارداد با سیترونن مبتنی بر اقتصاد مقاومتی به‌زودی نهایی می‌شود

● سایپانیوز: مدیرعامل گروه خودروسازی سایپا با بیان اینکه قرارداد با سیترونن به‌زودی امضا می‌شود، تأکید کرد: این قرارداد همسو با سیاست‌های دولت و اقتصاد مقاومتی است و با دقت کامل نهایی می‌شود. به‌گزارش سایپانیوز و به نقل از اپرنا، جمالی در دیدار با اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با اشاره به مذاکرات سایپا و سیترونن، اضافه کرد: این قرارداد در نوع خود برای اولین بار در صنعت خودروسازی کشور درحال عملیاتی‌شدن است و تا نهایی‌شدن قرارداد فاصله چندانی وجود ندارد. مدیرعامل گروه خودروسازی سایپا با بیان اینکه قرارداد با نیسان جاری است و باید اجرایی شود، اظهار کرد: در زمان تحریم‌ها با نیسان دچار مشکل شدیم اما هم‌اکنون در حال مذاکره با این شرکت برای از سرگیری دوباره همکاری‌ها هستیم.

Loake

SHOEMAKERS

ENGLAND

1880

کفش برتر دست‌دوز انگلیسی

پس از ۱۳۶ سال در ایران

نمایندگی و دفتر مرکزی: پایین تر از میدان توحید، خیابان شهید غلامرضا طوسی، پلاک ۱۲۱، طبقه ۴، واحد ۷ و ۸

www.iranloake.ir

تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۵۷۸۱۷۷

Loake

SHOEMAKERS

تابستان خنک با ما و

وعده دیدار در کنار ساحل!

عکس‌های خاطرات تابستان خنک خود را در کنار ساحل با ما به اشتراک بگذارید و یکی از برندگان خوش شانس ۱۰ دستگاه ریش تراش S7370 فیلیپس شوید. بازه زمانی مسابقه از تاریخ ۱۶ تیر الی ۲۰ مرداد ۱۳۹۵ می‌باشد. منتظر دیدار شما در ساحل هتل تارنجستان نیز می‌باشیم. برای اطلاعات بیشتر به آدرس blog.shekofaelectric.com مراجعه کنید.

ما را در No.1MenGrooming @ دنبال کنید.

شکوفای الکتریک سرویس

نماینده رسمی خدمات لوازم خانگی و شخصی فیلیپس
تلفن: ۰۲۱-۴۸۱۵۰۰۰۰
www.shekofa.ir

PHILIPS